

Podavatel:
Sdružení Čechů z Volyně
a jejich přátel
Na Hřebenkách 20
150 00 Praha 5

O.T.

P.P.
101 712/2000
110 06 Praha 06

1 ks

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

Charakteristika publikace "Historie Českého Boratína"

Dosud nejrozsáhlejší publikace (kolem 700 normostran textu a 70 stran příloh) o životě volyňských Čechů, kteří byli vysláni tiskem, sleduje budoucí obyvatele Českého Boratína ještě před odchodem do Ruska v jejich původních domovech a jejich stěhování na Volyně. Popisuje po dobu čtyř generací způsob jejich života od založení české vesnice až po vystěhování do druhé světové války a jejich usídlení v ČSR. V poslední kapitole si všiml poslední boratinské generaci a jejich aktivit v devadesátých letech minulého století a také sleduje potomky boratinských vystěhovalců (před sto lety) do Ameriky v jejich dnešních domovech.

V textu je použito více než 150 autentických citací od 54 osob z jejich písemných záznamů, zachycujících historické události a to nejen boratinských autorů všech čtyř generací ale také mnohých jiných. Text doplňují fotografie ze všech období (kolem 250 snímků) a mnoho různých příloh od carského dekretu z r. 1870 s privilegiemi Čechům až po vagónový seznam osob v transportu, kterým se boratinci stěhovali domů, do ČSR (v knize je celkem asi 40 různých vyobrazení včetně mapek a plánků a 40 větších tabulek).

Volnou přílohou v plátně vázанé knihy je pětičlenná mapa českého osídlení před druhou světovou válkou v západní části Volyně v měřítku 1:200. (formát A2).

Cím přesahuje publikace horizont malé obce a dokresluje obrázek života Čechů na Volyni a čím přispívá k upřesnění a objasnění novodobých českých dějin.

Celkovým příběhem od založení, prvních provizorních obydli, potíží v prvních pěti letech způsobených nedrůdou a následnými dluly až po přeměnu neúrodné a zalesněné půdy v prosperující lány úrodných polí a kvotoucí české vesničky, může být modelem, protože ve všech českých koloních na Volyni to probíhalo podobně.

Stejně tak je reprezentativní pojmenování a způsob řešení problému soužití Čechů se vsemi národnostními skupinami (Rusy, Ukrajinci, Poláci, Němci a Židy) ve složitých podmínkách jednotlivých okupačních vlád (carské, rakouské, ukrajinské, boleslavické, polské, sovětské, ukrajinské) pod dohledem německé, banderovské a znova sovětské.

V příloze č. 8 je grafické znázornění dějinných událostí v Rusku, Polsku, Rakousku i v Americe a jaké to mělo důsledky pro celou Volyni i Český Boratín.

V úvodu každé kapitoly zobrazující určitý časový úsek boratinského života je celková charakteristika popisovaného období a uvedeny události, které měly rozhodující vliv i na život nejen boratinských, ale všechny volyňských Čechů.

Na boratinském příkladu je popsáno utrpění Čechů i ostatních obyvatel Volyně během první světové války, protéza na západní Volyni a v Haliči bylo východní válčíště této války. V mnohých autentických záznamech je popsán průběh sedmidenábsobného přechodu bitevní linie územím kromě Boratína a drancování postupujících i ustupujících vojenských jednotek a rádění ozbrojeným pravouhlym bandem.

V popisu se neztráti ani důsledky obou ruských revolucí v r. 1917 ani snaha Ukrajinců o samostatnou stát. Nechybí ani příklad poušťového ozbrojeného dělnického třídy - boleslavické - a jejich nakládání s majetnými lidmi.

Samostatnou knihu by mohla být páta kapitola pojednávající o druhé světové válce (rozsah 135 normostran). V sirlích souvislostech i na konkrétních osudech boratinských obyvatel přiblížuje autor příčiny vzniku a průběh války i konkrétní podíl boratinských i všech volyňských Čechů na osvobození Československa. Tuto kapitolu zpestřil téměř všechny boratinskí dosud žijící účastníci osvobozených bojů na východní i západní frontě.

V historii jsou uvedeny příčiny vystěhování Čechů do Ruska v druhé polovině 19. století a z Ruska do Ameriky letní 1900 a nebyly to vždy důvody hmotné, jak se všeobecně tvrdí. Účastníci boratinských mužů v České družině se osvětlují účast volyňských Čechů v první světové válce a jejich podíl na vzniku 1. československého odboje a vytvoření samostatného Československa.

Je tu citovaný záznam mluvčího delegace volyňských Čechů u prezidenta T. G. Masaryka v roce 1919, kterým byl boratinský učitel Josef Vlk. Delegace tehdy žádala novou Československou vládu o ochranu české menšiny na Volyni a nejpravidelněji návrat volyňských Čechů do ČSR, jak se často i v mnohých písemnostech uvádí.

V. Dufek

Oznámenujeme všem zájemcům o Historii Českého Boratína, zejména těm, na které se nedostalo, že jsme vydali dovele v stejném provedení jako předchozí vydání. Knihu si můžete objednat písemně nebo telefonicky na adresu: Josef Vlk, Hilaryova 8, 400 11 Ústí n. Labem, tel. 0472/771841 nebo mobil 0646/295732 nebo využevnout osobně. Cena 200 Kč a poštovné. Tiskový náklad prvního vydání počtu 500 k., podle našeho názoru na hranici únosnosti, byl během tří měsíců vyčerpán. Hlavními odběrateli

Adresát:

9/2001

ročník 11

byli nejen boratinskí občané (tehdy dnes 129) ale i jejich potomci. Velký zájem projevili potomci bývalých boratinských občanů, žijících v odloženosti od přestěhané boratinské společnosti, zejména v zahraničí. O život na Volyni se zajímají i mnozí z těch, kteří přišli do styku s volyňskými Čechy i milovníci literatury faktů.

O tom, jak se počala "Historie Českého Boratína"

Oba, já i manželka, pocházejí z malé, ale ryze české volyňské vesnice, kde jsme prožili prvních několik let svého života. Nikdy jsme se za tu skutečnost nestyděli. Mnohokrát jsme mysleli vysvětlovat svým spolužákům a později spolupracovníkům pojmenování "Volyňský Čech" a vyracet zkrácený název na ně. Nijak blíže jsme se volyňskou historii nezabývali, nechybí jsme se podávat ani do rodné obce, ačkoliv to bylo dost příležitostí. Až jednou. Na jaře roku 1996 jsme s manželkou připravovali již druhé setkání potomků (v současné době jich žije ve čtyřech generacích) v Evropě a Americe (témaž 150) dlužnoletého boratinského učitele Josefa Vlka - mého dědečka. Uvědomili jsme si, že toho moc na Volyni nevíme a že nejsme schopni nakreslit plánek Boratína. Tehdy jsme se nad nedokresleným plánkem malem pohrádali a jako vždy manželka rozhodla: "Tak se tam pojedeme podívat, kdo má pravdu?" Rozhodnuti se mi libilo a tak během několických čtrnácti dnů jsme byli připraveni nacestu, ke kteréž bylo den před odjezdem stáčeli oslavit její šedesátiny. Do trasy jsme zahrnuli návštěvu míst původů našich předků: moravské Vanovic s rodinným Svárom, Duklu, Luk, Boratín a na záplati cestě podkrkonošské Kunratice, rodiště Aničky Opočenské, manželky učitele Josefa Vlka.

Cestu do Lucka jsme vykonali autem za mnohem krátké čas než naši předkovi před 125 lety tam a my před pa desáti lety odtud. Byla nesmírně zajímavá a také dobroručná díky hraničním přechodům. Ba poslední část jsme již neměli sily a odložili jsme ji "na pak".

Boratín na nás zapůsobil silným dojmem: přejítinu, známá místa i objekty, které tak snad připomínaly naše naše předky: kostel, Forta, hřbitov, reka, zboženěště školy, záložna, rodiny domy. Vyšörad. Největší překvapení - ukázkou hřbitovu a fungující kostela po té měsíci paděsilatě devastací. Tady a teď vznikla myšlenka travmálny způsobem upozornit příchozí a současně obyvatele na polovud stavě a místě, kde žila česká komunita. Boratín se stal díky blízkosti velkého města, které ho obklípáce ze tří stran, prosperující moderní venkovskou obcí, kde žije překážit vice obyvatel než v době české a je zcela zastavěn novými domy.

Vrátit jsme se plně dojmu a dá se fci, že jsme se do "Českého Boratína a odsud jeho obyvatel" zamívali. Každou volnou chvíli jsme věnovali jemu. Oba jsme odšelí do důchodu a od července 1997 jsme se přestali

věnovat svým původním povoláním. Omezili jsme i jiné, velice přjemné konfety, aby bylo volném času víc. Ještě než jíme odšel do duchoda, uspořádali jsme setkání Baratinčínských v Chotěvni, k připomenutí 50. výročí návratu z Volyně do Československa. Tam jsme seznámili přítomné se stavení příprav k odkalení památek na život Čechů na Baratině (pomník na hřbitově a pamětní deska na kostele) pozvali je na tyto baratinčí slavnosti, které byly stanoveny na 90. výročí svěcení kostela a 110. hřbitova.

„Počali“ jsme systematicky shánět informace o všem, co se týkalo Českého Baratina a jeho obyvatel. Sami jsme si něco nepamatovali a tak bylo třeba všechno dohledat v písemné formě. Na paměť starých spoluobčanů jsme připisovali žaluzi. Zajala jsme překle ne od „podlaby“, ale od Toníčka. Toníček navštěvoval města okolku pocházeli, naši baratinčtí přední (Seminářský a Boskovický) a tam místní kroniky, okresní archivy, farní archivy, hřbitovy a obecní archivy. Všude na nás dýchaly jejich dřívajší minulost.

Protože obecní baratinčtí knihy včetně obecní kroniky shořely za druhé světové války, bylo třeba sehnat informace k sepsání jak a za jakých podmínek žili, jak vypadali a obývali se, jak se množili a umírali, jak se vzdělávali a bavili, k tomu, aby byl získán kompletní pohled na oněch 75 let života. Bylo třeba poznat i oční prostředí a sříši politické souvislosti. Byli jsme do Baratina zamálováni až „po uši“ a dokázali se radovat z každé, i nicotné informace, která postupně vypínala složitou mozaiku.

Něco o zrodu této historie:

Protože jsme neušpli na oficiálních ukrajinských místech, ve státních archivech ani prostřednictvím ukrajinského výběly vlastenec v Praze a osobní náštevy v tamních archivech vyvolávaly stejně reakce jako podobné návštěvy Němců v Česku, pokusili jsme se ji vlastní cestou. Obříznejší, ale liditější.

Navštívili jsme postupně téměř všechna města, kam se v všech dobách přestěhovali příslušníci druhé a zejména této generace baratinčských rodin v celé republice a prostřednictvím informátorů také v Americe. Získali jsme tak obrovské množství materiálů, protože vše se náleželo něco zajímavého: staré fotografie, rodinné záznamy, kupní smlouvy, deníky, stavovny spolků, záznamy jednání spolkového a společenského života, ročenky, časopisy, a mnoho dalších úředních dokladů. Dokonce písemné poznámky figurantů při první parceraci v roce 1875 s významy jednotlivých přídelí a pomocou knihu poznámek a obsálek baratinčského starosty z let 1875 až 1890. Prožívali jsme nádherné chvíle při návštěvach domů s originálem úložku či jenom s kopii.

Osloužili jsme všechny žijící příslušníky osvobozenecckých armád, rozhařených pro světě, když se sloupáci a k vyjádření osobních zážitků z druhé světové války a vylišení poválečných osudů. Napsali téměř všechni nebo namluvili na záznamník.

Navštívili jsme mnoho starých občanů, abychom si ověřili případné upřesnilosti některé naše vývody, poznali a zaznamenali jejich vnitřní baratinčské historie.

Baratin byl obec i obyvatelstvem převážně evangelickým a i jinověří přejímali životní styl církve. Z Baratiny byla převezena podstatná část cirkevního archivu a uložena na řadu chotěvnického sboru Česko-bratrské církve evangelické v Horních Řepčicích. Tam jsme získali mnoho informací nejen o duchovním životě, ale v několika sborových „kronikách např. bývalo baratinčské kazatelny Antonína Balabána a kuratoria Marie Janatové i mnoho dalších informací. Objev se rozsáhlé paměti opřádil o soustavné poznámky Olgy Janatové prováděná Štrábová, která svoje rukopisné zpracování pořídila o několika desítket let dříve, pravděpodobně ještě na Volyni. Ve farním archivu jsou uloženy opisy nejčleněných matrích volyňských Čechů helvetských vyznání z let 1884 až 1927, chybí nejdůležitější – matrica narodených.

Mnoho informací jsme získali v archivu Vojenského historického ústavu v Praze, zejména o účasti Baratinčínských v Družině a Československých legiích a v Ústředním státním archivu v Praze o reemigraci a usídlení baratinčských rodin v Československu. I národním muzeu v Praze je mnoho písemností.

Měli jsme štěstí, že v době, kdy jsme začali soustředit se na materiál, se jeden z potomků tří zakladajících baratinčských rodin (Františka Opočenského, Jiřího Opočenského a Jana Jejana) žijící v USA

sháněl informace o svých předcích a že jsme se brzy se svými zajímy potkali. Začala obousměrná výhodná výměna mezi námi a Antonym Williamsem, které nám osvětlila mnohé souvislosti a poskytla informace z amerických archivů, dala dopisů od baratinčských občanů odsířovaných příbuzných do Ameriky a kopie mnoha starých fotografií ještě z Baratiny, na kterých potěšoval identifikací jednotlivých osob.

Jing Josef Vlka a Anna Vlková

Bohemce je 95 let!

(1. pokračování)

Současně se sborem vznikla také škola. Pro školu byla v r. 1907 vystavena „zemjanka“ (chalupa z hliny), r. 1927 zakoupen dům z pálených cihel a r. 1978 vystaven nový velký dům. V 19.10.-1938 se vyučovalo v čestné, od r. 1938 se vyučuje výhradně v ukrajinském jazyce a právě se vyučovalo jen doma) a od r. 1991 se znova vyučuje česština, ale už jako volitelný předmět. Jako české učitelství vyučovalo v Bohemce Vilém Rejchart, František Dostál (1876-1956), Emil Dobrný, Václav Pujman, Alois Hrnčíř (1899-1965), vojenský zajatec a hývalý voják c. a k. rakousko-uherské armády, Alexandra Šimáčková (1912-60), léta rodačka z Čechovky Podolské gubernie, Emilie Kulhavá, František Modřík (1909-1977), rodák z Huty Mariánské na Volyni a Josef Drahoš (1916-1997), z Českého Malina na Volyni. Od 10. 9. 1991 vyučuje čestinu Olga Andrová a my také Anna Denčenkovičová.

Na založení Bohemky snažili se krajanej zahraniční národní identitu. Proto už v březnu 1909 založili křesťanský spolek Hruška, nesváhovány gubernátorem Chersonské gubernie. Následující historické události umožnily že hrád spadající ohotnického divadlo. Nové možnosti se objevily až po 2. světové válce v období chrušovského ubezv. Tehdy vznikla dechovka (1954) a folklorní spolek Niva (1919, později Bohemka), známý dnes po celé Ukrajině. V období perestrojky v SSSR 9. 5. 1990 vznikla krajinská společnost České bratři (predseda Ing. Josef Hart) jako odbočka Československé kulturně osvětové společnosti Jana Amose Komenského v Ukrainsku (od 30. 5. 1995 spojenost je členem České národní rady Ukrajiny). První veřejnou akcí spojenosti bylo umístění ukrajinsky-českých tabulek na domech devíti dřevařstva, kuchařky a školy a odkalení Pomníku prvním obyvatelům Bohemky 22. 9. 1990.

Této akce se zúčastnil generální konzul ČSFR v Kyjevě Stanislav Hýnar, který jako první československý diplomat navštívil Bohemku. Společnosti významně pomáhala Centrum humanitární pomoci krajanej v Praze (vedr. Jiří Svoboda), který zajírá učitele českého a knihy, a Obor kultury a krajinských stylů (OKKS) MZV ČR. Vicekrátky Bohemku a společnost navštívili peditel MZV ČR Ing. Jaromír Pilek a zástupkyně Kanceláře Prezidenta ČR PhDr. Zdeněk Uherčík, CSc., PhDr. Naděžda Valášková, CSc., Mgr. Peter Lovozuk a fotografka Dagmar Havránková, která byla vůbec první vědeckou výpravou z ČR do Bohemky.

Od 1. 9. 1992 je ústřední občanem Bohemky společenského a politického života v obvodu místního úřadu, okresu a oblasti a pravidelně jsou voleni do jejich zastupitelských orgánů. Jak pravidly byly zvoleny Bronislava Jelenková (1899-1987) a Anna Vlčková (1902-1977). Nejvíce dosahovala hodnost podle výsledků voleb byla funkce předsedy Dobročinného vesnického výboru lidových poslanců, kterou zastávali Václav Rejchart, Adolf Rejchart (1914-1984) a Ing. Josef Hart Poslanky Mykolajivského oblastního výboru lidových poslanců byla zvolena doposud jediná Marie Kratochvílová.

Jak jsme žili na Volyni

Mstěšina, Mstěšine, vesnická má milá, v tobě jsem se když dál vysmá, když je to dávno, lidé rychle plynou ...
Srdci mé zůstáneš vzdývavou mou ilou ...
Mstěšina byla malá česká vesnička, kde se každý s každým znal, lidé tam o sobě všechno věděli. Zilo se tam v podstatě svorně a spofádán, přátelsky.

Když se přijíždělo do Mstěšiny, hned po levé straně stála malá chalupa Zajíček. Dědeček Bohumil Zajíček pocházel z Boratiny, byl to syn Josefa Pavla Zajíčka. Do Mstěšiny se oženil jako vdovec s dvouletým synem Josifkem. Vzal si ženu Barborku Kabasovou, které říkali Baruško. Měli spolu ještě čtyři děti. Nejstarší Marie, která sloužila v hospodě v Hurce Palouce, byla tam jako kuchařka, ale bezec začala dělat společnici paní statku. Na kuchyni jen dohlížela, hlavně když se vařilo nejakej české jídlo, které tam bylo velmi oblíbené a všechno moc chutnalo. Druhá dcera Barážena - naše maminka - se v mládí vyučila v Baratíně žvádlenou a šit matuškou i se svou mládší sestrou Cecílií, které se říkalo Cila. Její spolu měli syna Antonína. Ten dál očtem v kovárně. Byl také dobrý muzikant, dokonce dělal ve Mstěšíně kapelinku a vedl hasičský pole, ale chudé nezdráli. Dědeček něco vydělával žitím. Toník s tátou v kovárně. Byl také dobrý muzikant, dokonce dělal ve Mstěšíně kapelinku a vedl hasičský pole, ale chudé nezdráli. Dědeček něco vydělával žitím. Toník s tátou v kovárně. Dědeček kdysi začal studovat medicínu, ale z rodinných důvodů ho musel nechat, ale později se z něho stal lečitel, hlavně chudých Ukrajinců. A mnoha lidem pomohl. Dost často lěšil jen za pekné děčky.

Dědeček byl evangelík, svou vnučku neperfekt, ale podle ní říkali Náš. Děti, jak dnes často říkají moje sestra Jirka, učil moudra. Vzdýchý říkal. „Nedělejte jiným, co byste sami nechtěli aby oni dělali vám.“ „neboj, dejte si pozor, co říkáš, snadno se něco řekne, ale zpátky se očistí.“ Moi rádi na to dnes vzpomínáme.

Náš otec byl Polák, jmenoval se Mieciešlav Perschala, le všechni mu říkali Mislav. Toník s tátou dělali v kovárně. Opravovali všechny hospodářské stroje... Nejraději jsme se dívali, když kovali kování. Stáli jsme jako děti u povídání, a to nejen jí a sestra Jirinka, ale i Honkovic Mařenka z Dobruškou a často i Pepík Bechynský.

Z větších nejrůznějších jsme měli babičku. Ta naše hodná, zlatá babička - nikdy jí neslyšela naříkat že nemá čas, nikdy nás nebo se neodehnědala. Často jsme se jako děti okolo ní motaly, a ona třeba něco právě dělala, ale přítom nám povídala pořádky nebo nám učila zpívat. Znala pohádky i písničky moc a moc a jednu hezíček druhou.

Moc ráda vzpomínáme na neděle. To babička pekla buchty. Byl to zvyk celé vesnice, že v neděli muselo být pečeno. Dědeček vrazil bukly, my děti jsme si sedly proti němu, on nám ráno přebral, potom nám to vysvětil, zapisovaly jsme pár počábožních písniček a byl oběd. Ke stolu se sella celá rodina. Po obědu přišla na návštěvu sousedé nebo přibuzní - celý Mstěšín byl ve skutečnosti spřízněn. To se potom probralo všechno. Nejdřív řídota, potom co se událo ve vesnici, pak ve světě. Vzpomínáme, že dědeček dost často čelil i tříkrát dopis od syna Josefa, když tam byl v Čechách, a často psal domů, co je tam nového.

Strýc byl vyučen krejčíkem. Šil i někdy pláženky radni i herci z Plzeňského divadla, takže zpráv a zajímavosti i zde byly.

Jako děti jsme poslouchaly a nastavovaly uši, aby nám niekdo neutekl. A tak se žilo ve Mstěšíně až do války, pak to bylo už těžší a složitější. Ale stále na to rádi vzpomínáme.

Vlasta Perschala-Hricová

Štěstí v neštěsti

Za výkly většína našich krajčen vypráhla mýdlo doma. Byl k tomu zapotřebí určitý přípravek a ten se dost těžko sháněl. Kamarád koupil v Lucku od jednoho zámořního řidiče dva plechovky sudy a na těch bylo napsáno Soda kaustická. To byl ten hlavní přípravek do mydla mítou louhu. Do koule to přiváželi z Polska a v Lucku to prodávali jenom známý. Kamarád si doma určitě množství naházel, aby to měl připravené a prodával to v českých vesnicích. Jednou zapřáhl Hnědku do lehkých saní a jel na Malovonu, ta byla od nás vzdálena asi 4 km. Zápal do horního konce u Prošků a skončil na druhém v horní a Sirců. Tam ho skoro všichni znali a tak při té prodeji mu většinu nabídli malé pořášení. On na konci větvice dopradal zbytek, sedl na saně a jel domů, ale na saních usnil. Jel kolem ukrajinských domů a tam stál kluci, a když viděli, že chlapec na saních spí, tak mu chetli něco provést. Zastavili koně a dospělí oprášili od ušidla a hnědku nečím svítili a ta se dole do břicha. Kamarád se probudil a začal tam zaopatřit, ale ještě když oprášil byly od ušidla odpojeny, a zatahí včetně oprášení povolily a on spadl ze saní. Hnědka utíkala a on mu nesel pěšky za Hnědkou, kdežto prr, prr, ale Hnědka běžela pořád jako by nešlysla. Hnědku už na cestě ani neviděl

ani neslyšel a majednou na cestě našel oprátek, sbalil je, hodil si jí přes rameno a šel domů. Když přišel domů, říkal: „Měl jsem smíš, Hnědka mi utekla, ale měl jsem přitom štěstí, protože jsem násilu skoro nové oprátek.“ Všechni se dali do smíchu, protože poznali, že jsou to jejich oprátky, kdo brat mluk! „Vidim, že nejde dobré prodat, ale máš taky dobré nakoupeno!“ Šel do místnosti, vykročil na valachu a jel hledat Hnědku a za chvíli přijel domů i s ní.

Dlouho jsme se mu potom smíšili, jaké měl štěstí v neštěstí, když našel ty oprátky.
Březovský

Splněná věštba

Každým rokem, když zde, na severu Čech, začnou typově steň mily, vracíme se do listopadu a prosince 1948. V tomto měsíci je několik dat, která mi připomínají všechny vraty v naši rodinu. Hned na začátku - 5. listopadu - se dali bratr Josef a Jaroslav z hranice. Za tři dny jsem byl zatčen já. Ovšem, jsou zde i data, která připomínají události hezké. Dne 15. 11. 1953 mě prvně navštívila slečna Růženka, dnes již 46 roků moje manželka. Návrát po 6 letech byl také tou hezkou událostí. To už nás nedělala od sebe skleněná přepážka a naslouchajícím baštařem.

Věštba, o které chci psát, byla vyříčena v roce 1942. Bylo léto a my jsme zrovna přicházeli z kostela a za námi se hnal církánská a mládinská, hrábýcká církánská. A hned, jáž na „gáñku“, začala polsko-ukrajinsky břebetit, že bude „wroźby“. Maminka, huboček vřelí člověk, nechápla o tom ani slyš, ale nákonc podlehl. Církánská ji vzala za ruku a začala: „Panušku, vás nejsteři syn je hneddaleko. O tom nemusíte něti starosti, že mi se dobře a vy se s ním sejdete. Vy všichni se na určitou dobu rozejdete, pak se na krátkou dobu sejdete, pak znovu rozjdete a mnohem více se jí nesejdete.“ Počítala s nášmíky svých podstříkání, že budeme s dojazdem, po další dobu se vrátit. Ukrainsky to znělo: „Ven vermetia a vy do doby prihrometi a budete z mym dovhó žhy“? Je to neuvěřitelné, ale ono se to skutečně vysnilo. Když církánská věštka, bratr Josef byl v Palestiniě u Česko-slovenské vojenské jednotky a mě se velice dobre. V dubnu 1944 odšel bratr Jaroslav do Česko-slovenské vojenské jednotky v SSSR. V září 1945 jsem já odjel do Československa.

Radostné bylo sledování v r. 1947 a zvlášť Vánoce, které se u nás vždy slavily dle tradic z Mladoboleslavské. Tehdy jsme byli tak hřastí a zdál se nám, že už nás nemůže nic rozložit. Na církánskou věštbu jsme ani nevpovzrdeli. Než však sešel rok s rokem, věštba se začala naplnit. Stáří večer pláčící rodice trávili opět sami. Bratři byli u stěmcemek lágru v Německu a já ve věznici v Mostě. Podle téh „nějakých papírů“, jak řekla církánska, mě Státní soud odsoudil k šesti letům těžkého žaláře a zřítil občanských práv na 50 let. Jelikož jsem byl vženěn nechodný, odpálil jsem si vše dle zákona.

Po návratu domů jsme ještě oce zastíhl, ale již těžce nemocného. Po rázu zemku a s námi nastávající manželkou všechny plány o tom, že budeme bydlet v Karlovarských Varech. Nemohli jsme starou maminku nechat samotnou a tak jsem se přestěhoval do Mašťova. Maminka se nám skutečně přitulila a žila s námi téměř 30 let. Vlastně je s námi dodnes, protože není dne, abychom na ni nevpovzrdeli. Hlavně vnořujata. Byla to žena bez základního vzdělání, byla z 10 dětí a město mohla do služby k sedláčkům za pasáku a děvčekou. Byla veselá, hodná a dobrotivá, ráda zpívala. Maminka se nám samotě v lesa na Frankově v České Dorostojce.

V době, kdy začali rádit banderovci, k nám jeden známý přivedl ani sedmadvaceté děvče - Židovku. Vojáci ji zneuzili ale nezabil, zůstala u nás, říkali jsme ji Maruška. Pomáhala v domácnosti mamince a co kde bylo tleba, žila mezi námi jako naše příbuzná, schovat ji nebylo kam. Tatinec oděsil do vily po Slovobodovi a mydly a my dve děti, maminka a Maruška, jsme zůstaly sama. Co ty dvě dospělé ženy prozily strachu dnes si nedovedeme ani představit. Po válce se Maruška vdala, vzala si Záda a bydli v Dubné. Měli spolu dva syny. My jsme odjeli do Čech a oni tam zůstali. Po náse nám pánskou dopis, že odjela s rodinou do své vlasti Izraelu. Rodiče už dávno zemřeli a já se svou sestrou jsme měly svý rodiny a dost svých starostí, ale často jsme na Marušu vzpomínaly.

Až letos na jaře jsme znova po dvaceti letech dostali dopis:

Dorogie rodzice a drogie sestry - nikagda Vas nezabudu. Vas Marusja, Hajfa - IZRAEL

Emilie Steibová a Marie Tichá z Blova

431 55 Radonice, okr. Chomutov
(Přiznám se, že jsem byla tímto příspěvkem velmi dojata - redaktorka)

Jak se odvíjel čas na Volyni

(i. pokračování)

Později jsme my, volyňští Češi, velmi rázem nesli rozbití české státnosti. Dokonce i Poláci

přišli s požádem, „Za Olze“. Říkali jsme jim, že je to chybou, že Němci budou žádat „Pomoc“. A to se i stalo. Poláci bylo namířeno a rozmístěno mezi Německou a SSSR. Polští vlastenci začali utíkat do Ruska. Přes Volynь vedla jejich hlavní trasa. Čestovatci auty, kočáry i moko. Bohužel se ale (jako v každé zde dílebě) začaly srocovat loupežnice týupy, přepadávající tyto skupiny. Navíc z měst utíkali lidé před bombardováním a přízdným bombohytem, aby byly pro rabování. Naše vesnice naštěstí nebyla při hlavní silnici Luck-Dubno. Spojovala ji ale cesta „Slach“, navíc byla ze západu kryta řekou Styr, a tak se u nás ubytovalo jednoči nocí stáb z Varsávky. Ale než se rozdrobil, ujel jejich vedoucí a nechal je napospas osudu.

Potom přišla RA a její moc. Do týdne zmizelo zboží z obchodů, vojáci uvozili kupají, klidně kupili např. podšívku jako hedvábí, po jistotu cíty štěk.

Je zajímavé, že u nás skončil svůj úřad varavský štáb a vzápětí přišli Sověti. „Slachovou cestou“.

Náše vesnice byla skryta v terénní vlně a z vršku na ní musel být překrásný pohled. Velké zahrady, chmelnice, nové budovy se týpnutými pozinkovanými střechami se koupaly v zářivém slunci. Byl čas skizní a bylo to téžek! Potřebovali jsme čescase na chmelnicu. Rusové nevnádili vše, co bylo podle nich „burzoozni“. Marně jsme je přesvědčovali, že jsme jen rolníci. Byly to problémy. Okamžitě zaváděli své pořádky. Protož zjistili, že můj tatinek má ruské gymnázium a píše abzukou, hned jsme měli o částě hosty postáranou. Na dokreslení situace využivom jednu pohodu: Podával se oběd. Můj táta z legrace říká minuscíne „Hospodky, ukáž, co umíš...“ Cesky! Rusové vyletěli jak když potřebovali jízdu. „Cestu vzdoru!“ A zase dlouhou vysvětlování, že hospodyřka je jejich chazajka. Bez „butlyk“ nedali ani ránu. Svacina otec speciálně na fritu obřil.

Blízko od nás byla německá vesnice Podhájce. Všechno Němcis se stěhovalo do Německa.

V únoru vyezeli na Sibiř Polští legionáři maršála Piłsudského, o něco později Ukrajinci s vlasteneckým cílem. Na sbalení majetku (sesťával se předměty, oběčky, obuvi, všechno mimo 2 hodiny). Chyběla se ale předložka, oboušálečka a mimo 2 hodiny. Chyběla se ale jednoduše žídelna. Vyslechli jsme německy se společenskou a nebyly souzeny. Vyslechli je v trestních mazacech. Další postup gráfi proti Polákům byl hrozny. Všichni byvali státní zaměstnanci se museli z Lucka vystěhovat. A tak major Chvojčík byl uveden u nás, jiní i rouseček. Tito vojenskí dchodiči bez prostředků pracovali za stavbu.

U Lucka začali Sověti budovat letiště, a tak jsme místní deměn odvezdávali písek. Ustavili zemědělškou dílu, kde se říkalo „kuttbor“ a donutili nás zabit dobytek, prodal maso a všechno, co mělo cenu. Po zaplacení nám obdrželi půdu na 10 ha a dávali ji kolchozu. Hrázi si přítom na dobrodinec. „Mužemě vás přijmout do kolchazu jako zemědělce.“ Kdo ovšem nezaplatal daň, totiž čekalo vězení.

Jednoho dne začali Lucy bombardovat Němci. Vypadalo to na „maňofu“. Krátko jsme měli plné auto německých vojáku, čtěli kopíru vejce, mléko a ovce pro kon. Jedný Chvojčík uměl německy. My místní jsme se zafím dohadovali, kde je fronta.

Chvojčík nám potom vysvětlil, že je to vojenské tajemství. Ale nakonec neměl vůjek řekl, že od západu až po Baltské moře. Asi to byl Suděák. Doneslo se nám, že Sověti nechali v zámku v Lucku postřílet vězně. Jeden přežil díky tomu, že na něj napadali mrtví a tak ho pikry.

Fronta rychle postupovala a v Lucku bylo hodně sovětských zajatců. Byl podzem a zase jsme povinně odvezdávali brombory. Otec mi nařídil odvezdět je do zámků zajatcům. Hned za vraty se mi brombory sesypaly, zajistci se na ně vrhli a půjčili jak ozámkit dozvěděl. I zu cenu biti. Tak byli vyhledáváni v zámku Lubartu!

Po nějaké době Němci propouštěli zajatec z Ukrajiny. A zase u byli pomoci na stavbu a ubytování. Byl mezi nimi i mládý Monin až od Vladivostoku. Němcův „rajonovou moc“ představoval „Landfire“. Pan Ruta zastupoval obec.

V Lucku bylo zřízeno ghetto pro Židy. Poláci se vrátili do měst. Ve dne vlně Němci, v noci partyzáni a banderovci. Kdo měl zbran, poroučel. Vzpomínám si na Michala Trojického, který výpravel o hřebáčích kopyt až pro obět nacistů. Příkazy 100x8 m, hřebáček 4 m. Kdo nemohl kopat, toho zastříleli.

Sechvaloval se u nás hodně lidí. U Haški byl skvělý začátek. Chodil se hodně do kostela, a toh až našla ukrajinská policie a doz je vlezla.

A zase bylo přede zámkni. Němci přijížděli do Krupý s rámusem. Chystaly se mlátičky a do toho Němci.

Václav Kytl

Důležitá sdělení

Prosba pomoci mi odzskuďte Musel Wladyslawa lub Wacława, Jana i Stefana.

Taky jsme se tehdy dovedlou o výpálení Malina.

Potom se Němci pustelo dařit a rychle začali ustavovat Příklad k nám Čechů z Boratina. Byly dva. Seznámili nás s organizací „Blank“. Co máme dělat v této pro Čechy světelné situaci. Přepravovat lidí přes Štýrsko taky madarskou jednotkou, která utíkala před frontou. Nechali už svých zbraní, které okamžitě zabrali Ukrajinci. Nedovedu si představit, co by se stalo, kdyby ho objevili Němci.

Němci se od nás střítili jako pára nad hrcem. Příšla k nám Sovětská armáda od Lucka. Vojenský příkazem nám sebral koně. A tak nám nastala nová starost, čím budeme sít a sázet, až příjde opravdové járo...

Antonín Tomášek

ZPRÁVY Z REGIONŮ ...

Region Brno

Zpráva ze shromáždění brněnského regionu, konaného dne 20. 10. 2001, na VTA Brno. Jako každý rok, tak i letos v podzemních dnech se sešli přátele Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátele z brněnského regionu. Po uvítání vedoucího regionu p. Kučery a přivítání všechny hosty, autorů knihy Dějiny volynských Čechů docenta J. Veselého následovalo jeho krátké vystoupení, v němž vyjádřil příběh sepsání této dejiny. Využil jeho dle vzniklé návštěvy k tomu, abymu při prodeji tisku dílu uspořádal autogramiádu. Pan docent využil našemu přání a tím zpevnil a obhodil výstavu.

Následovalo vystoupení pane Rejchala, který je autorem a zároveň i stavitelom Malinského pomníku. Pouťavým způsobem hovořil o počátcích stavby pomníku a o jeho stavbě, kterou řídil přímo na místě, a byl i odbrovským pohledem dovedl stavbu ke zdánlivému dokončení. Jeho vyučivění násliko nám zcela osvětlilo, s jakým úsilím se musejí pokládat s administrativou v místě stavby. Hovořil i o celkovém úpravě okolí pomníku. Zmlnil se též o úpravě starého hřbitova, o provedení nového oplacení a přistupové cesty k nemu.

Pani Milovou z všem vystoupení předala pozdravový dopis prof. Duška a Ing. Hoříškovou. Krátké povídání o posledním jednání v Praze.

Zástupce výkuskového regionu předal zdravici shromáždění a krátké pohovorů o stavu svého regionu. Ač malé organizace - mohou se pochubit dvěma členy, kteří jsou z kraje vzdálených, a to z Anglie a Kanady.

Při vystoupení vedoucího moravsko-krumlovského regionu p. Pichtera, který je mezi námi výtlaným hostem jsme se dověděli o těsných a neúspěšných krajanech v tomto regionu.

Po výčtení programu nastala druhá beseda. Při volných mluvách, které napadly naše členy, při dobrovolném výměně vinku a za doprovodu harmoniky následoval krajana a učitele p. Kučerky se záhava protáhla do pozdních večerních hodin. Za region Jiří Bureš.

Region Praha

Pozdění výzva

Žádáme male čtenáře, aby do 15. prosince t. r. vyuvalnili zaplacení členských příspěvků. Nemůžeme již dále tolerovat nepřinášení členských povinností. Ti, kteří totiž výzvu neuposlechnou, budou využitkni se zeznamu členů.

I.Malinšák

NAŠI JUBILANTI ...

Moravskoslezský region

blahopřej svým členům, kteří se v prvé pololetí roku 2002 dožívají svého významného jubilea... Barvík Josef, bytem Studénka - 19. 1. - 65 let. Dubec František, Fulnek - 10. 2. - 65 let. Kopecký Bohuslav-Hl. Životice - 8. 4. - 65 let. Šebesta Vlastimil - Děčín, 6. 3. - 65 let. Štěpána Jiří - Poruba, 10. 5. - 55 let. Kudlová Marie - Studénka - 25. 2. - 50 let. Prchlik Ladislav - Hraběvka - 22. 3. - 60 let. Zmrzlíková Zdenka -

Prostř. Bečva - 25. 4. - 50 let. Vegricht Jiří - Šumperk - 16. 2. - 55 let. Dvořáková Marie - Krnov - 1. 6. - 65 let. Rozložilová Marie - Hl. Životice - 30. 1. - 65 let. Čvančarová Olga - Sudice - 3. 3. - 75 let. Kabál Stanislav - Příbor - 21. 2. - 75 let. Maciková Emilie - Odry - 1. 4. - 75 let. Bačovská Kristina - M. Albrechtice - 27. 4. - 75 let. Spíchal Jaroslav - Hor. Skleněnec - 22. 2. - 70 let. Treslická Lenka - Suchdol n. O. - 5. 2. - 75 let. ing. Vacek Vladimír - Fulnek - 9. 4. - 75 let. Záhorská Marie - Opava - 22. 3. - 80 let. Kendík Vladimír - Nový Jičín - 25. 5. - 80 let.

Všem našim jubilantům do dalších let z celého srdce přejeme hodně zdraví, rodinné pohody a mnogaya let!

Z výboru SVM regionu Dr. Vladimír Samec a Václav Dubec

Dne 25. 11. oslaví p. Nilá Antošová své 45. narozeniny. Hodeň štěsti, zdraví a spokojnosti do dalších let přeji děti: Julie, Ivan, Viktor, manžel a Julie Antošová

Region Cheb

Ve čtvrtém štvrtletí oslaví svou kulatou a půlstaletou a po 80 letech tito členové: 12. 10. - 75 let Jan Křížka, rodák z Hulce a místní pravoslavný kněz z Františkových Lázní. 20. 11. - 81 let Růžena Novotná p. ředitel Novohradské ze Sofievyky. Bytem Lipová, 24. 12. 60 let Ladislava Krejčová z Hodřiček ze Sofievyky, bytem Třeben.

Oslavujeme hodně dobrého zdraví a spokojnosti do dalších let přeje zaregion Máčová a Pánčířová

Region Nymburk

Blahopřejeme výročí p. Josefa Machkovi z Milovic n. L. k 70. narozeninám, kterých se dožil 12. 10. 2001.

Za region J. Ornšt.

Region Mariánské Lázně

Boudová Věra - 75 let, 15. 7. z Budějc, byt. M. Lázně. Kubíček Fedor - 60 let, 19. 7. z Luky, Tachov. Michláková Alžběta - 65 let, 2. 7. z Olšany, Tachov. Vaníčková Miroslava - 70 let, 31. 8. z Antonovky, Tachov. Entnerová Marie - 75 let, 8. 10. z Rajhradov, Tachov. Kuncová Marie - 75 let, 3. 12. z Ledčochovky, Pláná.

Všem jubilantům přeje hodně zdraví a mnoho šťastných let za region J. Šemka

Z výročí jubilantům blahopřejí v redakci Zpravodaje

NAŠE ŘÁDY OPUSTILI ...

Region Mariánské Lázně

V tomto regionu zemřel p. Václav Hajný bytem Teplá u Mar. Lázní, který sloužil od r. 1944 ve Svobodově armádě u Váta Nejdělho jako heudekmen. J. Šemka

Zemřel v Mariánských regionech

oznamuje smutnou zprávu, že dne 25. 9. 2001 zemřel bývalý člen 50 let po p. Eduard Pichrt z Budislova nad Budišovkou.

Pozdějším tímto vyjadřujeme upřímnou soustrast. Cestěj památe! Dr. Vladimír Samec a Václav Dubec

Region Teplice

Dne 5. 10. 2001 zemřel ve věku 84 let Antonín Krusina z Věštín, přiveden do Ledčochovky. Byl příslušníkem 1. č. armádního sboru a zakladající člen našeho regionu. U upřímnou soustrast pozdějším projevuje za region B. Šimek

Region Žatec

Dne 1. října zemřela po těžké nemoci naše členka Jaroslava Lindnerová z Početluk ve věku 70 let, rodáčka z Volkova.

Tichou vzpomínku zaslouží a pozdější rodině upřímnou soustrast vyjadřuje za naši region K. Ondrává

Region Praha

Dne 29. října 2001 opustil naše řady p. J. Holásek ve stáří nedožitých sedmdesáti dvou let. Naroden v Kvasišově na Volyni, posledním bydlidem ve Spindlerově Mlýně. Upřímnou soustrast rodině zemřelého. Nikdy nezapomeneme. Jebo kamarádi a přátelé. Za region Praha Ing. Kindl Josef, Malinská.

Kraján, na kterého se nezapomíná

Pocházel z Kupičova, ale zajímal ho všechni lidé a všechni lidi. Proto za něj nejprve bojoval ve válce a potom pro ně celý život neuváděně pracoval. Napospolu jako člen výboru SCVP. Zákeřný nepřítel v podobě těžké nemoci však způsobil, že jsem se s ním před tím lety museli rozloučit navždy. Byl to náš můj kraján Ing. Stanislav Tošner, řečově, mu kterého se nezapomíná. Věnujme mu ve svém srdci tichou vzpomínku. Miloslava Žáková

Všem pozůstatým projevuje účast i redakce Zpravodaje

DARY DOŠLÉ NA KONTO SDRUŽENÍ

říjen 2001

Kalík Emil, Most - 300 Kč. Dokdová Naděžda, Rodikový p. Třemešná - 100 Kč. Pi Dvorská, Bludov u Kadánu - 100 Kč. Kvásíarová Denisa, Velké Březno - 200 Kč.

Region Praha: Mášová Daria, Praha - 200 Kč, prof. Nyklýová Drahoslava, Praha - 150 Kč.

Region Severomoravský: Žemán Rostislav - 350 Kč.

Region Litoměřický: Matějhalová Libuše, Lysovice - 130 Kč. Albrecht Josef, Kladno - 200 Kč. Žáková Marie, Cheb - 100 Kč. a z posvíceného posezení regionu Litoměřice zaslán dle regionu 1000 Kč.

U příležitosti výroční žáků bývalých českých matematických škol na Volyni, které se uskutečnilo 20. 10. 2001 věnoval žák zdrobnulovské školy pan Nesvadba z Kanady 50 Kč.

Region Brno: P. Kořánková - 50 Kč, pan Reichert ml. - 50 Kč, p. Kroupová - 100 Kč a pi Ničová - 500 Kč.

Údržba malinského pomníku zahrnuje také péči o okolní zelen. Pan Oldřich Reichert navý, aby sdružení zakoupilo k tomuto účelu křížoviny. Předsednictvo CV schválilo tento návrh. Z iniciativy regionu Brno vznikla sbírka na křížoviny, která činí 1350 Kč.

Kučera Josef - 200 Kč, pan Beneš - 100 Kč, p. Kořánková - 100 Kč, p. Borislávová - 100 Kč, p. Kučerová - 50 Kč, p. Reichert - 100 Kč, Ing. Vacek - 200 Kč, rodina Hybrantová - 200 Kč, rodina Dolečková - 200 Kč a rodina Beránková - 100 Kč.

Region Chomutov zaslal na křížoviny částku 2 180 Kč, kterou věnovali účastníci setkání, které se konalo začátkem listopadu v Chomutově.

Z všechny dary se srdeč děkujeme!

Finanční DARY, vybrané na schůzi regionu Brno

Na Sdružení BRNO:

při Kyselová - 100 Kč, rodina Dolečková - 200 Kč, pi Janečková - 200 Kč, pi Bezdečková - 100 Kč, pi Borislávová - 100 Kč, p. Hrušková - 50 Kč, p. Kučerová - 50 Kč, p. Kroupová - 200 Kč, p. Reichert - 100 Kč, p. Odstrčl - 100 Kč, Ing. Vacek - 200 Kč, Penglová Olga - 100 Kč, Beráš Jiří - 150 Kč. Region za dary děkuje!

Důležitý upozornění! Kežišk se množí dotazy dárů na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj pudrem uvádět v každém čísle Zpravidla. Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátele, Praha. Číslo konta: 00000-1937591369/0800, Čs spořitelna a.s. - Rytířská 29, Praha 1. Dary můžete posílat i na adresu hospodářky Sdružení: Marie Nečasová, Slivnická 509, 181 00 Praha 8. Prosíme čtenáře, aby nás neupomnali o zveřejňování darů, dary můžeme uveřejnit teprve po obdržení účetního dokladu!!

Kraján!

Nepošlete!

Zájemlosti týkající se evidence členů - změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte na adresu: prof. MUDr. Vladimír Dufek, Na Hřebenkách 20, 150 00 Praha 5

Tížek: Zpravidla vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátele pro potřeby svých členů. Za obsahovou náplň článků odpovídají jejich autoři. Vychází co občanská. Šéfredaktor: Věra Latzelová. Příspěvky nejsou honorovány, nevyžádáno rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová, Slapská 1910/6, 100 00 Praha 10. Podávání novinových zásilek povolené Česká pošta, s.p., odstavným závědom Praha č.j. nov. 5400/95 ze dne 8. 9. 1995. Toto číslo výslo: 25. 11. 2001

Tiskne: NEOSET-Praha, Neklanová 17, Neklanová 17, Praha 2